

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. spalio 21 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja), Gedimino Sagačio ir Dalios Vasarienės,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Sanresa“ kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2019 m. gruodžio 18 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Sanresa“ ieškinius atsakovui Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos dėl perkančiosios organizacijos sprendimų panaikinimo, dalyvaujant tretiesiems asmenims uždarajai akcinei bendrovei „Toksika“, uždarajai akcinei bendrovei „Žalvaris“, akcinei bendrovei Palemono keramikos gamyklai ir uždarajai akcinei bendrovei „Ekometrija“, išvadą teikiančiai institucijai byloje Viešųjų pirkimų tarnybai.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl perkančiosios organizacijos reikalavimo viešojo pirkimo procedūrų metu pateikti leidimą vykdyti pavojingų atliekų pervežimą iš vienos Europos Sąjungos valstybės narės į kitą kvalifikavimo kaip tiekėjo teisės verstis veiklą ar kaip sutarties vykdymo reikalavimo, teisių padarinių, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė UAB „Sanresa“ (toliau – ir ieškovė, tiekėja) 2019 m. birželio 20 d. ieškiniu prašė teismo: panaikinti 2019 m. gegužės 21 d. atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir atsakovas, perkančioji organizacija) raštu Nr. (4)-AD5-9013 įformintą sprendimą dėl ieškovės pasiūlymo atmetimo ir 2019 m. gegužės 21 d. raštu Nr. (4)-AD5-9014 įformintą sprendimą dėl pasiūlymų eilės nustatymo, laimėtojo paskelbimo, sutarties su laimėtoju sudarymo bei priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą (civilinė byla [Nr. e2-3596-933/2019](#)). 2019 m. liepos 12 d. ieškiniu ieškovė prašė teismo panaikinti 2019 m. gegužės 21 d. atsakovo raštu įformintus sprendimus dėl pasiūlymų eilės ir laimėtojo (UAB „Toksika“ ir UAB „Žalvaris“) paskelbimo bei sprendimo sudaryti sutartį su laimėtoju (civilinė byla [Nr. e2-3769-933/2019](#)). Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininko 2019 m. liepos 24 d. nutartimi civilinė byla [Nr. e2-3769-933/2019](#) prijungta prie civilinės bylos [Nr. e2-3596-933/2019](#).
3. 2019 m. birželio 20 d. ieškinyje ieškovė nurodė, kad atsakovas vykdo viešojo pirkimo Nr. 403124 procedūras dėl BUAB „Ūrus“ ir Ko teritorijoje laikomų pavojingų atliekų sutvarkymo paslaugų pirkimo (toliau – Konkursas, Pirkimas). 2019 m. gegužės 21 d. rašte Nr. (4)-AD5-9013 atsakovas nurodė, kad UAB „Sanresa“ pasiūlymas yra atmestas. Tą pačią dieną atsakovas paskelbė pasiūlymų eilę, laimėtoją ir sprendimą sudaryti sutartį su juo.
4. Ieškovės 2019 m. gegužės 30 d. pretenziją dėl sprendimo atmesti jos pasiūlymą atsakovas atmetė, nurodydamas, kad ieškovė turi turėti Aplinkos apsaugos agentūros išduotą leidimą vykdyti tarpvalstybinius atliekų vežimus (notifikaciją) pagal 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (toliau – Reglamentas Nr. 1013/2006). Ieškovės pasiūlymas atmestas kaip neatitinkantis Pirkimo sąlygų 23 punkto kvalifikacijos reikalavimų lentelės 1 punkto (turėti teisę verstis pirkimo sutarčiai vykdyti reikalingą veiklą) (toliau – ir ginčo Konkurso sąlyga).
5. Ieškovė įsitikinusi, kad ji visiškai atitiko jai keliamus kvalifikacijos reikalavimus, pateikė visus Pirkimo sąlygų 23 punkto kvalifikacijos reikalavimų lentelės 1 punkte nurodytus dokumentus. Pirkimo sąlygose nebuvo reikalavimo, kad tiekėjai kartu su pasiūlymu turi pateikti Aplinkos apsaugos agentūros išduotą leidimą vykdyti tarpvalstybinius atliekų vežimus (notifikaciją). Reikalavimas pateiktinurodytą leidimą yra ne kvalifikacijos, o pirkimo sutarties vykdymo reikalavimas. Leidimą ieškovė turės gauti pirkimo sutarties vykdymo metu. Kreiptis į Aplinkos apsaugos agentūrą dėl leidimo gavimo galima tik tada, kai *de facto* (faktiškai) valdomos atliekos, kurias ketinama gabenti. Perkančioji organizacija Pirkimo sąlygose nepateikė tikslios informacijos apie atliekų pavadinimus, kodus, kiekį bei visų atliekų cheminę sudėtį.
6. Ieškovė pažymėjo, kad perkančioji organizacija, siekdama įsitikinti tiekėjos kvalifikacija, galėjo ir turėjo tikrinti tik tai, ar tiekėja turi teisę kreiptis ir gauti notifikaciją, t. y. įsitikinti tiekėjos kompetencija, kvalifikacija ir pajėgumu įvykdyti pirkimo sutartį. Perkančioji organizacija 2019 m. kovo 19 d. rašte nurodė, kad suteikia 40 dienų notifikacijai pateikti, taigi ji suvokė, jog notifikacija bus išduota vėliau, t. y. po

pasiūlymų pateikimo termino. Reikalaudama, kad ieškovė, kuri kaip tiekėja Pirkime dalyvauja pasitelkus užsienio subjektą, pateiktų papildomus dokumentus, palyginti su tiekėjais, veikiančiais tik Lietuvoje, perkančioji organizacija pažeidžia viešųjų pirkimų nediskriminavimo principą.

7. Ieškovė taip pat pažymėjo, kad kvalifikacijos reikalavimai ir sutarties vykdymo reikalavimai negali sutapti (Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodikos, patvirtintos Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1S-105, (toliau – Metodika) 8.6 punktas). Kvalifikacijos teisės verstis atitinkama veikla reikalavimui pagrįsti paprastai pateikiami juridinio asmens įstatai (Metodikos 11 punktas), o specifiniais atvejais – atitinkami leidimai ir licencijos. Tačiau tokie leidimai ir licencijos būna išduoti tiekėjui siekiant užtikrinti teisę veikti apskritai, o ne vykdyti konkrečią sutartį. Jeigu leidimas ar licencija reikalingi dėl konkrečios sutarties vykdymo, toks reikalavimas laikytinas sutarties vykdymo reikalavimu. Perkančiosios organizacijos reikalavimas pateikti notifikaciją pripažintas sutarties vykdymo reikalavimu. Nuo 2017 m. liepos 1 d. privaloma tikrinti teisę verstis atitinkama veikla tik tiek, kiek nustatyta pirkimo sąlygose. Perkančiosios organizacijos gali reikalauti pateikti tik tuos dokumentus, kurie konkrečiai nurodyti pirkimo sąlygose. Tik pirkimo sąlygose nurodžiusi konkrečias licencijas, leidimus ir kitus dokumentus, kuriuos tiekėjas turi pateikti, perkančioji organizacija gali reikalauti šių dokumentų. Kitu atveju tokius dokumentus tiekėjas turėtų gauti sutarties vykdymo metu.
8. Ieškovės teigimu, nėra aišku, kokių maksimalų atliekų kiekį reikėtų nurodyti notifikacijoje, nes pagal Pirkimo sąlygų Techninės specifikacijos 1 lentelę nurodytas tik preliminarus kiekis, o pagal Pirkimo sąlygų Techninės specifikacijos 1 lentelės 3 išnašą „faktinis atliekų kiekis nėra žinomas. <...> nurodytas atliekų svoris, jas tvarkant, gali kisti“. Šioje stadijoje notifikacijoje apskritai neįmanoma nurodyti nei minimalaus, nei maksimalaus atliekų kiekio. Pagal Reglamento Nr. 1013/2006 IC priedo 25 punktą reikalaujama nurodyti tik vieną atliekų kodą. Paraiškoje dėl leidimo (notifikacijos) gavimo būtina nurodyti tikslų atliekų naudojimo ar šalinimo būdą bei technologiją (Reglamento Nr. 1013/2006 IA ir IB formų 11 langelis). Atliekų tiksliai sudėti bus galima nustatyti tik faktinio Pirkimo sutarties vykdymo metu, ir tik tuomet paaiškės galimas atliekų šalinimo ar naudojimo būdas (pvz., R1 arba D10). Perkančioji organizacija nepaneigė ir nepasisakė dėl to, kad teikiant paraišką (pildant pranešimo formą) būtina nurodyti vežimo datą (laikotarpį), vežėją (-us), transporto priemonę (-es), vežimų skaičių (kuris sprendžiamas pagal atliekų kiekį), pakuotės tipą, pakuočių skaičių, atliekų tvarkymo būdą ir technologiją gavėjo įrenginyje. Šioje stadijoje neįmanoma gauti šių duomenų, nes jie paaiškės tik faktiškai pasvėrus, surūšius, supakavus atliekas, jas ištyrus ir nustatius tikslų jų sudėtį bei su pasirinktu vežėju nustatius vežimo sąlygas.
9. Ieškovė nurodė, kad pirkimo sutarties vykdymo metu paaiškėjus, jog atliekų vežimo sąlygos (pvz., atliekų kiekis, sudėtis, naudojimo ar šalinimo būdas ir pan.) kitokios, bus būtina pateikti naują (kitą) paraišką dėl leidimo vežti atliekas gavimo. Notifikacija (leidimas) turės būti gauta, tačiau tik vykdant pirkimo sutartį, o jeigu tokio leidimo tiekėjas negautų, tai reikštų esminį pirkimo sutarties pažeidimą ir tiekėjas rizikuotų patekti į Nepatikimų tiekėjų sąrašą. Net jeigu perkančioji organizacija ir būtų pateikusi visus reikalingus duomenis paraiškai dėl notifikacijos (leidimo) gavimo, bet kuriuo atveju, atsižvelgiant į notifikacijos (leidimo) išdavimo tvarką, išduota notifikacija (leidimas) tiekėjas galėtų pasinaudoti tik vieną kartą, t. y. vykdydamas konkrečią pirkimo sutartį, todėl perkančiosios organizacijos keliamas reikalavimas yra pirkimo sutarties vykdymo reikalavimas. Šį reikalavimą ieškovė įgyvendins vykdydama pirkimo sutartį. Perkančiosios organizacijos keliami reikalavimai laikytini nepagrįstais, pertekliniais, pažeidžiančiais Metodikos 8.6 punktą, todėl perkančiosios organizacijos sprendimas dėl ieškovės pasiūlymo atmetimo naikintinas.
10. 2019 m. liepos 12 d. ieškinyje ieškovė nurodė, kad atsakovas 2019 m. gegužės 21 d. rašte paskelbė pasiūlymų eilę, laimėtoją (UAB „Toksika“ ir UAB „Žalvaris“) ir sprendimą sudaryti sutartį su laimėtoju. Perkančioji organizacija atmetė ieškovės 2019 m. birželio 23 d. pretenziją dėl pasiūlymų eilės, laimėtojo (UAB „Toksika“ ir UAB „Žalvaris“) ir sprendimo sudaryti sutartį su laimėtoju kurioje ji nurodė, kad laimėtojo pasiūlymas turėjo būti atmetas, nes laimėtojas neturi teisės galutinai sutvarkyti tam tikras atliekas.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

11. Vilniaus apygardos teismas 2019 m. spalio 2 d. sprendimu ieškovės ieškinius atmetė, priteisė trečiajam asmeniui UAB „Žalvaris“ iš ieškovės 1472 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
12. Teismas nustatė, kad ieškovė kaip subrangovę pasitelkė Danijos įmonę. Teismas vadovavosi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) 47 punkto 1 dalies, Reglamento Nr. 1013/2006 4 straipsnio, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 18, 22 punktų, 17 straipsnio, Atliekų tarpvalstybinių vežimų tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. D1-207, (toliau – Aprašas) 4, 5, 16 punktų, Metodikos 2.2, 6, 11, 12 punktų nuostatomis.
13. Teismas nurodė, kad pagal kasacinio teismo išaiškinimus tiekėjas gali remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais, pasitelkti subrangovus. Jiems keliami tiekėjų kvalifikacijos ar kiti kokybinės atrankos reikalavimai bei tikrinama atitiktis jiems. Tiekėjo kvalifikacija yra suprantama kaip jo pajėgumas ir pasirengimas tinkamai įvykdyti ketinamus prisiimti pagal viešojo pirkimo sutartį įsipareigojimus, kurie apima ar gali apimti ekonominį, techninį, profesinį pajėgumą, teisę verstis tam tikra veikla ar tam tikrų kokybės vadybos sistemų įdiegimą ir pan. Reikalavimas pateikti atitinkamą kvalifikaciją pagrindžiantį dokumentą yra ne kvalifikacijos, o jos pagrindimo reikalavimas; jis yra išvestinis ir svarbus tik dėl to, kad padeda perkančiajai organizacijai patikrinti ir įsitikinti tiekėjų kvalifikacijos atitiktimi pirkimo sąlygose keliamiems reikalavimams. Pirkimo sąlygos turi būti aiškinamos ir taikomos sistemškai. Kilus ginčui dėl konkretaus kvalifikacijos reikalavimo turinio, aplinkybė, kokią ir kokios apimties kvalifikaciją turi turėti pirkime dalyvaujantis tiekėjas, nustatoma pagal to reikalavimo išraišką, ją sistemškai aiškinant kartu su pirkimo sąlygomis, apibrėžiančiomis pirkimo objektą, techninius reikalavimus jam.
14. Teismas, įvertinęs proceso dalyvių argumentus, teisinį reguliavimą, padarė išvadą, kad leidimo gavimas (turėjimas) vykdyti tarpvalstybinius atliekų vežimus laikytinas kvalifikacijos, o ne pirkimo sutarties vykdymo reikalavimu. Tuo atveju, jeigu Pirkime dalyvaujantis tiekėjas nusprendžia atliekas išvežti iš Lietuvos į kitą valstybę, jis turi perkančiajai organizacijai pateikti atitinkamus įrodymus, pagrindžiančius tokio atliekų išvežimo leidimą. Nors Pirkimo sąlygose nebuvo aiškiai įvardyta, kad tuo atveju, jeigu tiekėjas ketina išvežti atliekas į kitą valstybę (šiuo atveju Europos Sąjungos valstybę), jis turi pateikti leidimą išvežti atliekas į kitą valstybę, tačiau aptariamas reikalavimas kyla iš imperatyvaus teisinio reguliavimo (Reglamento Nr. 1013/2006). Vadovaujantis kasacinio teismo formuojama praktika (2017 m. vasario 14 d. nutartis

civilinėje byloje Nr. e3K-7-23-248/2017), atsakovas (perkančioji organizacija) ieškovei sudarė galimybę papildomai pateikti dokumentus, būtinus kvalifikacijai pagrįsti, tačiau net ir po perkančiosios organizacijos nustatyto termino leidimas vykdyti tarpvalstybinius atliekų vežimus nepateiktas.

15. Teismas nesutiko su ieškove, kad į Aplinkos apsaugos agentūrą galima kreiptis tik faktiškai valdant atliekas, kurias ketinama pervežti. Teismo vertinimu, nagrinėjamu atveju perkančioji organizacija buvo pateikusi informaciją, kuri būtina siekiant gauti aptariamą leidimą. Be to, kreipusis dėl leidimo išdavimo ir trūkstant atitinkamos informacijos, tiekėjas galėtų kreiptis į perkančiąją organizaciją dėl tokios papildomos informacijos gavimo, tačiau byloje nėra duomenų, kad tokios informacijos būtų trūkę. Teismas nusprendė, kad pačios ieškovės elgesys patvirtina, jog informacijos gauti leidimą buvo pakankamai.
16. Teismas taip pat nesutiko su ieškove, kad, jai pasitelkus užsienio subjektą, pagal Reglamentą Nr. 1013/2006 reikalaujant pateikti papildomus dokumentus, pažeidžiamas viešųjų pirkimų nediskriminavimo principas.
17. Teismas nusprendė, kad atsakovas, sudaręs galimybę ieškovei pateikti papildomus dokumentus, tačiau šiai per nustatytą terminą to nepadarius, taip pat neįrodžius, jog nustatytas terminas operatyviai bei laiku ėmusis reikiamų priemonių perkančiosios organizacijos prašomai dokumentacijai gauti buvo nepakankamas, pagrįstai priėmė sprendimą netenkinti prašymo dėl termino pratęsimo, kartu nurodė, jog ieškovė tolesnėse viešojo pirkimo procedūrose nedalyvauja.
18. Teismas pažymėjo, kad, nepripažinus ieškovės reikalavimo panaikinti atsakovo sprendimą dėl jos pasiūlymo atmetimo pagrįstumo, nes ji pagrįstai buvo pašalinta iš Pirkimo procedūrų kaip neatitinkanti kvalifikacijos reikalavimų, nėra pagrindo naikinti perkančiosios organizacijos 2019 m. gegužės 21 d. rašte Nr. (4)-AD5-9014 nurodytus sprendimus dėl pasiūlymų eilės nustatymo, laimėtojo paskelbimo ir sutarties su laimėtoju sudarymo be ieškovės. Pagal 2019 m. birželio 20 d. ieškinio faktinį pagrindą sprendimai dėl pasiūlymų eilės nustatymo, laimėtojo paskelbimo ir sutarties su laimėtoju sudarymo buvo ginčijami kaip išvestiniai reikalavimai.
19. Teismas nurodė, kad 2019 m. liepos 12 d. ieškiniu ieškovė reišė tokį pat reikalavimą, t. y. prašė panaikinti atsakovo 2019 m. gegužės 21 d. sprendimus dėl pasiūlymų eilės ir laimėtojo (UAB „Toksika“ ir UAB „Žalvaris“) paskelbimo bei sprendimo sudaryti sutartį su laimėtoju tačiau kitu faktiniu pagrindu. Ieškovė siekė dalyvauti Pirkime, teikė pasiūlymą, turėdamą suinteresuotumą jį laimėti. Vien ta aplinkybė, kad netenkintas ieškovės 2019 m. birželio 20 d. ieškiny, kuriuo ginčytas atsakovo sprendimas atmesti ieškovės pasiūlymą, teismo vertinimu, nepaneigia jos suinteresuotumo ginčyti sprendimus dėl pasiūlymų eilės ir laimėtojo (UAB „Toksika“ ir UAB „Žalvaris“) paskelbimo, įrodinėjant, jog laimėtojo pasiūlymas neatitiko Pirkimo sąlygų reikalavimų.
20. *Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi ieškovės apeliacinį skundą, 2019 m. gruodžio 18 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2019 m. spalio 2 d. sprendimą paliko nepakeistą.*
21. Kolegija laikė nepagrįstais ieškovės argumentus, kad leidimo gavimas (turėjimas) vykdyti tarpvalstybinius atliekų vežimus laikytinas ne kvalifikacijos, o pirkimo sutarties vykdymo reikalavimu. Ieškovė pasiūlyme nurodė, kad subtiektu pasirinko Danijoje registruotą subrangovą. Ieškovei pasirinkus pirkimo sutarties vykdymo būdą gabenant pavojingas atliekas į kitą ES valstybę taikytinas Reglamentas Nr. 1013/2006, kuriame nustatytos atliekų vežimo procedūros ir kontrolės režimas, priklausantis nuo atliekų kilmės, paskirties vietos ir vežimo maršruto, vežamų atliekų tipo ir jų tvarkymo būdo paskirties vietoje.
22. Kolegija pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju taikytina Reglamente Nr. 1013/2006 nustatyta leidimo procedūra, ieškovei būtina turėti Aplinkos apsaugos agentūros išduotą leidimą vykdyti tarpvalstybinius atliekų vežimus (notifikaciją). Notifikacija – tai specifinis leidimas, kuris tolygus vienkartinio naudojimo leidimui kaip sutarties vykdymo sąlyga. Notifikacijai gauti yra būtinas ne tik ją išduodančios institucijos (Aplinkos apsaugos agentūros) pritarimas, bet ir kompetentingos užsienio valstybės, kurioje bus priimamos atliekos, institucijos sutikimas. Kompetentingos užsienio valstybių institucijos turi galimybę nesutikti su atliekų importu. Kolegijos vertinimu, tai reiškia, jog pirminio vertinimo, ar tiekėja gali kreiptis dėl notifikacijos išdavimo, nepakanka, kad perkančioji organizacija galėtų įsitikinti tiekėjos pajėgumu vykdyti sutartį, nes nėra garantijos, kad, net ir turint galimybę kreiptis dėl notifikacijos suteikimo, ji bus suteikta.
23. Atsižvelgdama į notifikacijos gavimo procedūrą, kolegija nusprendė, kad reikalavimas pateikti leidimą vykdyti tarpvalstybinius atliekų vežimus pirmosios instancijos teismo buvo teisingai įvertintas kaip kvalifikacijos reikalavimas. Kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad tai, jog perkančioji organizacija nustatė terminą atitinkamiems dokumentams pateikti, šį vėliau pati ieškovė prašė pratęsti, nesudaro pagrindo leidimą vykdyti tarpvalstybinius atliekų vežimus laikyti pirkimo sutarties vykdymo reikalavimu.
24. Kolegija, įvertinusi bylos duomenis ir nustatytas aplinkybes, nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai atmetė ieškovės reikalavimą panaikinti atsakovo 2019 m. gegužės 21 d. rašte Nr. (4)-AD5-9013 užfiksuotą sprendimą dėl UAB „Šanresa“ pasiūlymo atmetimo. Ieškovė pagrįstai buvo pašalinta iš Pirkimo procedūrų kaip neatitinkanti ginčo Konkurso sąlygos.
25. Kolegija nesutiko su ieškovės teiginiais, kad pirmosios instancijos teismas priėjo prie nepagrįstų išvadų dėl Pirkimo laimėtojo kvalifikacijos atitikties. Nurodžiusi, kad bylos duomenys patvirtina pirmosios instancijos teismo išvadas, jog tiekėja UAB „Toksika“ atitinka Pirkimo sąlygose nustatytus reikalavimus tiekėjo kvalifikacijai, kolegija nusprendė, kad ieškovės reikalavimas panaikinti sprendimus dėl pasiūlymų eilės ir laimėtojo (UAB „Toksika“ ir UAB „Žalvaris“) paskelbimo bei sudaryti sutartį su laimėtoju netenkintas pagrįstai.
26. Kolegija atmetė kaip nepagrįstus ieškovės teiginius, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai vadovavosi nebeaktualia teismų praktika ir netaikė naujos VPI redakcijos, įsigaliojusios nuo 2017 m. liepos 1 d. Teisės akto pakeitimai savaime nepaneigia iki tol suformuotos teismų praktikos. Kasacinio teismo praktikoje aiškintos principinės nuostatos, kurios ne visada kinta keičiantis tų teisės aktų redakcijoms. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 14 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-7-23-248/2017 pateiktas VPI 34 straipsnio („Kandidatų ir dalyvių teisė verstis veikla“), galiojusio nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2017 m. liepos 1 d., išaiškinimas. Kolegija vertino, kad, galiojant aktualiai VPI redakcijai šis išaiškinimas yra aktualus, nes pirmiau nurodyta nuostata iš esmės yra įtvirtinta VPI 47 straipsnyje („Tiekėjo kvalifikacijos tikrinimas“).

27. Kasaciniu skundu ieškovė prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2019 m. gruodžio 18 d. nutartį ir priimti naują sprendimą – ieškinius patenkinti. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 27.1. Teismai pažeidė VPĮ 35 straipsnio 2 dalies 3 punkto, Metodikos 8.6 punkto nuostatas. Perkančioji organizacija laikė, kad ieškovė, siekdama atitikti ginčo Konkurso sąlygą, privalo pateikti Aplinkos apsaugos agentūros išduotą leidimą vykdyti tarpvalstybinius atliekų vežimus pagal Reglamentą Nr. 1013/2006. Tačiau ieškovė įsitikinusi, kad jos pasiūlymas negalėjo būti atmestas nepateikus šio leidimo kartu su pasiūlymu (taip pat kvalifikacijos tikslinimo procedūros metu), nes jis gali būti gautas tik pirkimo sutarties vykdymo metu. Pareiga gauti leidimą nepriskirtina prie kvalifikacijos (tiekėjo teisės verstis atitinkama veikla) reikalavimo. Tiekėjo kvalifikacijai negali būti keliami tokie reikalavimai, kurie yra pirkimo sutarties vykdymo dalykas. Nors atsakovė kėlė šį klausimą, teismai dėl jo nepasisakė.
- 27.2. Teismai nepagrįstai nesivadovavo ieškovės nurodytu kvalifikacijos reikalavimų ir sutarties vykdymo reikalavimų atskyrimo pagrindiniu kriterijumi. Siekiant atskirti tokius reikalavimus, turi būti įvertinta, ar leidimas, kurio reikalaujama, yra dokumentas, skirtas tam tikrą laiką pavojingų atliekų tvarkymo veiklai apskritai vykdyti, ar jis skirtas vienai konkrečiai pirkimo sutarčiai vykdyti, ar tokį dokumentą bus galima panaudoti vykdant kitas sutartis. Šiuo atveju leidimas gali būti panaudotas išimtinai vykdant tik ginčo pirkimo sutartį, taigi reikalavimas pateikti tokį leidimą vertintinas kaip sutarties vykdymo reikalavimas (ne kvalifikacijos reikalavimas).
- 27.3. Vadovaujantis Reglamento Nr. 1013/2006 4 straipsnio nuostatomis, IA ir IB formomis, siekiant gauti leidimą būtina pateikti konkrečius duomenis, skirtus vienkartiniam sutarties vykdymui, tokius kaip, pvz., nustatytas vežimų skaičius, visas nustatytas vežamų atliekų kiekis, vežimo laikotarpis, pakuočių skaičius, atliekų pavadinimas ir sudėtis, atliekų, jų kilmės ir pavojingumo identifikavimas kodais. Pirkimo sąlygose tokia informacija nepateikta (atliekų kiekis, sudėtis, pobūdis, kodas). Taigi leidimo nebuvo įmanoma pateikti kartu su pasiūlymu, taip pat tikslinant kvalifikaciją, nes leidimui gauti reikalinga pateikti informaciją, kuri taptų žinoma tik faktiškai pradėjus vykdyti pirkimo sutartį, ieškovei perėmus atliekas ir formaliai tapus jų gamintoja.
- 27.4. Pagal VPĮ 35 straipsnio 2 dalies 3 punkto, Metodikos 13 punkto nuostatas tik pirkimo sąlygose aiškiai nurodžius konkrečias licencijas, leidimus, kitus dokumentus, kuriuos tiekėjas turi pateikti, perkančioji organizacija gali reikalauti šių dokumentų. Kitu atveju tokius dokumentus tiekėjas turėtų gauti sutarties vykdymo metu. Perkančioji organizacija, manydama, kad leidimas turi būti pateiktas kartu su pasiūlymu, atitinkamą reikalavimą turėjo įtraukti į Pirkimo sąlygas.
- 27.5. Apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas, ar Pirkimo laimėtojas šiuo atveju atitinka Pirkimo sąlygose nustatytus kvalifikacijos reikalavimus, netinkamai aiškino ir vertino laimėtojo pateiktų dokumentų turinį.
28. Atsakovas ir tretieji asmenys įstatymo nustatyto terminu ir nustatytus reikalavimus atitinkančio atsilepimo į ieškovės kasacinį skundą nepateikė.

IV. Kreipimosi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą ir šio teismo priimto prejudicinio sprendimo esmė, byloje dalyvaujančių asmenų rašytiniai paaiškinimai

29. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2020 m. liepos 2 d. nutartimi kreipėsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (toliau – Teisingumo Teismas) su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (toliau – Direktyva 2014/24), 18, 42, 56, 58 ir 70 straipsnių ir Reglamento Nr. 1013/2006 2 straipsnio 35 punkto, 3–7, 9 ir 17 straipsnių išaiškinimo šiais klausimais:
- 29.1. Ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 2 dalis, 56 straipsnio 1 dalies b punktas ir 2 pastraipa, 58 straipsnio 1 dalies a punktas, šio straipsnio 2 dalies 2 pastraipa, Reglamento Nr. 1013/2006 3–6 straipsniai ir kitos jo nuostatos (kartu ar atskirai, bet jomis neapsiribojant) turi būti aiškinami taip, kad ūkio subjektui išduodamas leidimas, reikalingas atliekoms iš vienos Europos Sąjungos valstybės narės į kitą vežti, kvalifikuotinas kaip paslaugų sutarties vykdymo, o ne teisės verstis veikla reikalavimas?
- 29.2. Jei pirmiau nurodytas leidimas vežti atliekas laikytinas tiekėjų atrankos kriterijumi (tinkamumu verstis profesine veikla), ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 pastraipose įtvirtinti skaidrumo ir sąžiningos konkurencijos principai, 58 straipsnio 1 dalies a punktas, šio straipsnio 2 dalies 2 pastraipa, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 26 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos laisvo asmenų, prekių ir paslaugų judėjimo laisvės, Reglamento Nr. 1013/2006 7–9 straipsniai (kartu ar atskirai, bet jais neapsiribojant) turi būti aiškinami ir taikomi taip, kad viešojo atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo sąlygomis, ypač dėl pasiūlymų pateikimo terminų, nacionaliniams ar užsienio ūkio tiekėjams, siekiantiems atliekas gabenti per Europos Sąjungos valstybių narių sienas, turi būti sudarytos sąlygos nevaržomai dalyvauti tokiuose pirkimuose, *inter alia* (be kita ko), jiems turi būti leidžiama pateikti pirmiau nurodytą leidimą, išduotą vėlesne data, nei galutinis pasiūlymų pateikimo terminas?
- 29.3. Jei pirmiau nurodytas leidimas vežti atliekas pagal Direktyvos 2014/24 49 straipsnį ir V priedo C dalies 17 punktą, 70 straipsnį laikytinas viešojo pirkimo sutarties vykdymo reikalavimu, ar šios direktyvos 18 straipsnyje įtvirtinti viešųjų pirkimų principai ir 56 straipsnyje nurodyta bendroji sutarčių skyrimo tvarka turėtų būti aiškinami taip, kad viešojo pirkimo procedūrų metu dalyvio, nepateikuso aptariamo leidimo, pasiūlymas negali būti atmestas?
- 29.4. Ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnio nuostatos, 56 straipsnio 1 dalies b punktas, 58 straipsnio 1 dalies a punktas, šio straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad jiems prieštarauja toks nacionalinis teisinis reguliavimas, pagal kurį perkančiosios organizacijos suteikiama teisė viešojo pirkimo dokumentuose iš anksto nustatyti pasiūlymų vertinimo tvarką, pagal kurią tiekėjų teisė verstis veikla (tinkamumas vykdyti profesinę veiklą) bus tikrinama iš dalies arba visai nebus tikrinama, nors tokios teisės turėjimas yra būtina teisėto viešojo pirkimo sutarties vykdymo sąlyga ir apie tokios teisės poreikį perkančiosios organizacijos gali žinoti iš anksto?
- 29.5. Ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnio nuostatos, 42 straipsnio 1 dalies 1 pastraipa, Reglamento Nr. 1013/2006 2 straipsnio 35 punktas, 5 ir 17 straipsniai ir kitos jo nuostatos turėtų būti aiškinami taip, kad atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo atveju perkančiosios

organizacijos gali teisėtai įsigyti tokias paslaugas tik tokiu atveju, jei viešojo pirkimo dokumentuose jos aiškiai ir tiksliai apibrėžia atliekų kieki, sudėtį ir kitas svarbias sutarties vykdymo sąlygas (pavyzdžiui, pakavimą)?

30. Teisingumo Teismas 2021 m. liepos 8 d. sprendime byloje *Sanresa*, C-295/20, (toliau – Prejudicinis sprendimas) išaiškino, kad:

30.1. Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 2 dalis, 58 ir 70 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad vykdant viešojo atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo sutarties sudarymo procedūrą ekonominės veiklos vykdytojo, ketinančio vežti atliekas iš vienos valstybės narės į kitą, pareiga turėti pagal Reglamentą Nr. 1013/2006 2 straipsnio 35 punktą ir 3 straipsnį su tokiu vežimu susijusių valstybių kompetentingų institucijų išduotą leidimą yra šios sutarties vykdymo sąlyga.

30.2. Direktyvos 2014/24 70 straipsnis, siejamas su šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama atmesti konkurso dalyvio pasiūlymą vien dėl to, kad jį pateikdamas jis neįrodė, jog atitinka atitinkamos sutarties vykdymo sąlygą.

31. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. liepos 8 d. nutartimi atnaujintas šios civilinės bylos nagrinėjimas.

32. Trečiasis asmuo UAB „Žalvaris“ (toliau – ir trečiasis asmuo) Lietuvos Aukščiausiajam Teismui pateikė rašytinius paaiškinimus dėl Prejudicinio sprendimo. Trečiasis asmuo rašytiniuose paaiškinimuose nurodė, kad, gavęs Teisingumo Teismo išaiškinimus, dėl teisinių nagrinėjamo ginčo pasekmių turi spręsti pats kasacinis teismas, atsižvelgdamas į šios bylos faktines aplinkybes, kurios, trečiojo asmens vertinimu, suponuoja tai, jog perkančiosios organizacijos sprendimas dėl ieškovės pasiūlymo atmetimo buvo teisėtas. Trečiasis asmuo akcentavo šias aplinkybes: perkančioji organizacija siekė itin skubiai įsigyti paslaugas – sutvarkyti didesnės rizikos objektą, buvo taikoma greitesnė viešųjų pirkimų procedūra, nustatyti itin trumpi pirkimo sutarties įvykdymo terminai; Pirkimo procedūrų metu nevertinta tiekėjų patirtis, eksportuojant atliekas į kitą valstybę; perkančioji organizacija, siekdama operatyvios Pirkimo procedūros, turėjo pareigą išsiaiškinti, ar ieškovė ir jos partneriai turės galimybę operatyviai imtis darbų ir juos įvykdyti; egzistuoja nemaža rizika, kad kompetentingos institucijos gali atsisakyti išduoti ieškovei leidimą pagal Reglamentą Nr. 1013/2006; ieškovė net per šešis mėnesius negavo leidimo, taigi perkančioji organizacija galėjo spręsti, jog tokio leidimo ieškovė negaus ir sutarties vykdymo metu. Taigi, kaip nurodo trečiasis asmuo, egzistavo objektyvios aplinkybės, patvirtinančios, kad ieškovė negalės užtikrinti tinkamo sutarties vykdymo. Rašytiniuose paaiškinimuose taip pat pateikti argumentai, kad ieškovė neturi teisinio suinteresuotumo, nes neginčijo antrosios vietos tiekėjo atitikties Pirkimo dokumentams, kad trečiasis asmuo atitiko Pirkimo reikalavimus, galėjo atliekas tvarkyti konkrečiu būdu. Trečiasis asmuo pažymėjo, kad sutartis, sudaryta su juo, kaip Konkurso laimėtoju, jau yra įvykdyta, ir nurodė, jog įvykdytos sutarties pripažinimas negaliojančia būtų neproporcingas, taigi turėtų būti taikoma alternatyvi sankcija.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

V. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl perkančiosios organizacijos reikalavimo viešojo pirkimo procedūrų metu pateikti leidimą vykdyti pavojingų atliekų pervežimą iš vienos Europos Sąjungos valstybės narės į kitą kvalifikavimo

33. Nagrinėjamoje byloje teismų nustatyta, kad Pirkimo objektas buvo pavojingų atliekų tvarkymo paslaugos. Ginčo Konkurso sąlygoje buvo nustatytas kvalifikacijos reikalavimas turėti teisę verstis pirkimo sutarčiai vykdyti reikalinga veikla – pavojingų atliekų tvarkymu. Ieškovė atsakovui pateiktame pasiūlyme nurodė, kad kaip subrangovę pasitelkė Danijoje esančią įmonę, t. y. ieškovė pasirinko pirkimo sutarties vykdymo būdą išvežant tvarkyti pavojingas atliekas iš Lietuvos į kitą Europos Sąjungos valstybę. Perkančioji organizacija Pirkimo sąlygose nebuvo aiškiai įvardijusi, kad tokiu atveju (ketinant išvežti atliekas tvarkyti į kitą valstybę) tiekėjas turi pateikti leidimą (notifikaciją) vykdyti tarpvalstybinius vežimus, kaip teisę verstis pirkimo sutarčiai vykdyti reikalinga veikla patvirtinantį dokumentą.

34. Byloje nėra ginčo dėl to, kad dėl bylos nustatytų aplinkybių ieškovei, siekiančiai pervežti atliekas iš Lietuvos į kitą ES valstybę narę, reikalinga atlikti specialią procedūrą pagal Reglamentą Nr. 1013/2006 notifikacijai gauti. Šalys nesutaria iš esmės dėl to, kaip reikėtų kvalifikuoti ginčo Konkurso sąlygą – ar tai tiekėjų kvalifikacijos ar sutarties vykdymo reikalavimas. Atsakymas į šį klausimą suponuoja ginčijamų perkančiosios organizacijos sprendimų pripažinimą (ne)teisėtais.

35. Ieškovė įrodinėjo, kad ji visiškai atitiko Pirkimo sąlygose įtvirtintus kvalifikacijos reikalavimus, pateikė visus ginčo Konkurso sąlygoje nurodytus dokumentus. Kasaciniame skunde ieškovė argumentuoja, kad teismai pažeidė VPI 35 straipsnio 2 dalies 3 punkto, Metodikos 8.6, 13 punktų nuostatas. Pareiga gauti leidimą vykdyti tarpvalstybinius vežimus, ieškovės įsitikinimu, nepriskirtina kvalifikacijos – tiekėjo teisės verstis atitinkama veikla – reikalavimui. Siekiant atskirti kvalifikacijos reikalavimą nuo sutarties vykdymo reikalavimo turi būti įvertinta, ar leidimas, kurio reikalaujama, yra dokumentas, skirtas tam tikrą laiką pavojingų atliekų tvarkymo veiklai *apskritai* vykdyti, ar jis skirtas *vienai konkrečiai* pirkimo sutarčiai vykdyti. Ieškovės nuomone, taikant šį kriterijų, kuriuo teismai nepagrįstai nesivadovavo, ir atsižvelgiant į tai, kad šiuo atveju perkančiosios organizacijos pareikalautas leidimas gali būti panaudotas vykdant išimtinai ginčo pirkimo sutartį, toks reikalavimas vertintinas kaip sutarties vykdymo reikalavimas. Dėl nurodytų priežasčių ieškovės pasiūlymas negalėjo būti atmestas nepateikus leidimo pasiūlymą pateikimo (taip pat kvalifikacijos tikslinimo procedūros) metu.

36. Teismai nusprendė, kad reikalavimas turėti tokį leidimą kyla iš imperatyvaus teisinio reguliavimo – taikytina Reglamente Nr. 1013/2006 nustatyta leidimo procedūra, ir konstatavo, kad perkančioji organizacija, ieškovei nepateikus tokio leidimo, pagrįstai pašalino ją iš Pirkimo procedūrų kaip neatitinkančią kvalifikacijos reikalavimų. Teisėjų kolegija tokią teismų išvadą vertina kaip teisiskai nepagrįstą. Vienintelė

aplinkybė, kad Reglamento Nr. 1013/2006 nuostatos imperatyviosios, o leidimas vykdyti tarpvalstybinį atliekų vežimą yra būtinas, *per se* (savaine) nepagrindžia atsakovo veiksmų teisėtumo.

37. VPĮ įtvirtinta, kad pirkimo dokumentuose, be kita ko, turi būti nurodyti tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai, atitiktį kvalifikacijos reikalavimams patvirtinančių dokumentų sąrašas (35 straipsnio 2 dalies 2, 5 punktai). Reikalavimai tiekėjų kvalifikaciją nustatančioms pirkimo sąlygoms nustatyti VPĮ 47 straipsnyje. Šio straipsnio 1 dalyje įtvirtintos principinės nuostatos, kuriomis grindžiamas tiekėjų kvalifikacijos kriterijų teisinis reglamentavimas ir kurias turi atitikti konkretaus viešojo pirkimo sąlygos: perkančioji organizacija privalo išsiaiškinti, ar tiekėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas, todėl ji turi teisę skelbime apie pirkimą ar kituose pirkimo dokumentuose nustatyti būtinus kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimus ir šių reikalavimų atitiktį patvirtinančius dokumentus ar informaciją. Perkančiosios organizacijos nustatyti kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimai negali dirbtinai riboti konkurencijos, turi būti proporcingi ir susiję su pirkimo objektu, tikslūs ir aiškūs.
38. VPĮ 47 straipsnyje, kurį perkeltos Direktyvos 2014/24 58 straipsnio nuostatos, įtvirtinti atrankos kriterijai, kuriuos perkančiosios organizacijos gali taikyti ekonominės veiklos vykdytojams kaip dalyvavimo reikalavimus. Atrankos kriterijai gali būti susiję su: a) tinkamumu vykdyti profesinę veiklą; b) ekonomine ir finansine būkle; c) techniniais ir profesiniais pajėgumais. Perkančiosios organizacijos nustato tik tokius reikalavimus, kurie yra tinkami užtikrinti, kad kandidatas arba konkurso dalyvis naudojasi teisingumu bei veiksmumu, turi finansinį pajėgumą ir techninių bei profesinių pajėgumų įvykdyti paskirtą sutartį. VPĮ 47 straipsnio 2 dalyje, *inter alia*, įtvirtinta, kad paslaugų pirkimo atveju perkančioji organizacija gali pareikalauti, jog tiekėjai turėtų specialų leidimą arba būtų tam tikrų organizacijų nariai, jeigu tai privaloma norint teikti atitinkamas paslaugas savo kilmės šalyje.
39. Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai nustatomi pagal Metodiką (VPĮ 47 straipsnio 7 dalis), kuri tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų nustatymo ir atitikties jiems vertinimo srityje yra privalomas teisės aktas, pagal kurį, *inter alia*, sprendžiama dėl perkančiųjų organizacijų veiksmų teisėtumo. Nagrinėjamos bylos atveju aktuali Metodikos redakcija, galiojusi iki 2021 m. sausio 1 d. Metodikoje, be kita ko, nustatyta, kad keliami kvalifikacijos reikalavimai turi būti susiję su pirkimo objektu, proporcingi pirkimo objektui, tikslūs, aiškūs ir objektyviai patikrinami. Įvertindamas, ar pasirinkti kvalifikacijos reikalavimai yra proporcingi pirkimo objektui, pirkimo vykdytojas turi atsizvelgti ne tik į atskirus, bet ir į visus kvalifikacijos reikalavimus, keliamus atitinkamam pirkimo objektui (8.4 punktas).
40. Metodikoje nustatyta, kad pirkimo vykdytojo reikalavimas, jog tiekėjas turėtų teisę verstis ta veikla, kuri reikalinga pirkimo sutarčiai įvykdyti, gali būti nustatomas tik toks, kuris leistų patikrinti, ar atitinkamam tiekėjui norminiais teisės aktais yra suteikta arba pagal juos yra įgyta atitinkama teisė verstis veikla, kuri bus būtina pirkimo sutarčiai tinkamai įvykdyti. Teisė verstis veikla, reikalinga sutarčiai įvykdyti, gali būti suteikta remiantis bendraisiais pagrindais, pavyzdžiui, tokia teisė yra įtvirtinta juridinio asmens steigimo ar kituose veiklos dokumentuose arba atitinkamos teisės suteikimui yra nustatyta speciali tvarka, kurioje yra reglamentuojama atitinkamos specifinės teisės įgyjimo, suteikimo bei naudojimosi tvarka ir sąlygos. Pirkimo vykdytojas pirkimo dokumentuose turi kuo aiškiau nurodyti teisės verstis specifine, sertifikuojama (licencijuojama) veikla reikalavimus.
41. Direktyvos 2014/24 70 straipsnyje reglamentuojamos sutarčių įvykdymo sąlygos, nustatyta, kad perkančiosios organizacijos gali nustatyti specialias sąlygas, susijusias su sutarties įvykdymu, su sąlyga, kad jos susietos su sutarties dalyku, kaip apibrėžta 67 straipsnio 3 dalyje, ir nurodytos kvietime dalyvauti konkurse arba pirkimo dokumentuose. Tos sąlygos gali apimti ekonominius, su inovacijomis susijusius, aplinkosaugos, socialinius ar su užimtumu susijusius aspektus.
42. VPĮ, be kita ko, reglamentuojamas viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių įvykdymas (1 straipsnio 2 dalis). Šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad perkančioji organizacija užtikrina, jog vykdant pirkimą būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų. Perkančioji organizacija turi siekti, kad vykdant pirkimo sutartis būtų laikomasi, *inter alia*, aplinkos apsaugos teisės įpareigojimų, nustatytų Europos Sąjungos ir nacionalinėje teisėje, kolektyvinėse sutartyse ir šio įstatymo 5 priede nurodytose tarptautinėse konvencijose (VPĮ 17 straipsnio 2 dalies 2 punktas). Perkančioji organizacija gali nustatyti specialias pirkimo sutarties įvykdymo sąlygas, siejamas su, *inter alia*, aplinkos apsaugos reikalavimais, jeigu tokios sąlygos: 1) susijusios su pirkimo objektu, kaip nustatyta šio įstatymo 55 straipsnio 4 dalyje; 2) nurodytos pirkimo dokumentuose (VPĮ 87 straipsnio 2 dalis).
43. Metodikos 8.6 punkte įtvirtinta, kad tiekėjo kvalifikacijai negali būti keliami tokie reikalavimai, kurie yra pirkimo sutarties įvykdymo dalykas. Tokio tipo reikalavimai yra įtraukiami į pirkimo sutarties projekto nuostatas, o jei pirkimo sutarties projektas nerengiamas – į pagrindines pirkimo sutarties sąlygas, nustatomas pirkimo dokumentuose.
44. Teisingumo Teismas Prejudiciniame sprendime nurodė, kad iš Direktyvos 2014/24 56 straipsnio 1 dalies b punkto, 57 ir 58 straipsnių matyti, jog perkančiosios organizacijos kaip dalyvavimo viešojo pirkimo procedūroje sąlygas gali nustatyti tik kokybinės atrankos kriterijus, *inter alia*, susijusius su tinkamumu vykdyti profesinę veiklą. Taigi, sprendžiant dėl perkančiosios organizacijos sprendimo atmesti ieškovės pasiūlymą teisėtumo, vertintinas ginčo Konkurso sąlygos taikymas Reglamento Nr. 1013/2006 nuostatų kontekste, t. y. ar specialus leidimas vežti atliekas kvalifikuotinas kaip teisė verstis veikla ar kaip kitokio pobūdžio kokybinės atrankos kriterijus.
45. Reglamente Nr. 1013/2006 įtvirtintas atliekų vežimo procedūrų ir kontrolės režimas, priklausantis nuo atliekų kilmės, paskirties vietos ir vežimo maršruto, vežamų atliekų tipo ir jų tvarkymo būdo paskirties vietoje (1 straipsnio 1 dalis). Šis reglamentas, be kita ko, taikomas atliekoms vežti tarp valstybių narių, Bendrijoje ar tranzitu per trečiąsias šalis (1 straipsnio 2 dalies a punktas). Bet koks atliekų vežimas neturint susijusių kompetentingų institucijų leidimo pagal šį reglamentą laikomas neteisėtu (2 straipsnio 35 punkto b papunktis). Reglamente Nr. 1013/2006 taip pat nustatyta išankstinio rašytinio pranešimo apie ketinimą vežti atliekas ir leidimo vežti šias atliekas procedūra, sureguliuoti klausimai, susiję su prieštaravimais atitinkamai dėl šalinti bei naudoti skirtų atliekų vežimo (žr. II skyriaus 1 skyrių).
46. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, jog kasacinis teismas nutartyje, kuria kreipėsi į Teisingumo Teismą, kad šis pateiktų ES teisės aiškinimą byloje, laikėsi pozicijos, kad Reglamento Nr. 1013/2006 nuostatų turinys suponuoja vertinimą, kad leidimas vežti atliekas iš vienos valstybės į kitą yra ne universalus, o *ad hoc* (specialus, šiam tikslui) pobūdžio, todėl jis aktualus pirmiausia vykdant viešojo pirkimo sutartį, o ne sprendžiant dėl tiekėjo pajėgumo pasiūlymų vertinimo etape.
47. Teisingumo Teismas Prejudiciniame sprendime pažymėjo, kad pareiga gauti kompetentingų institucijų leidimą vykdyti pavojingų atliekų vežimą iš vienos valstybės narės į kitą negali būti prilyginta nei reikalavimui būti įregistruotam valstybės narės profesijai arba verslo registre, nei reikalavimui turėti specialų leidimą arba būti konkrečios organizacijos nariu. Be to, šis teismas padarė išvadą, kad pareiga gauti aptariamą

leidimą nėra susijusi nei su tinkamumu užsiimti profesine veikla, nei su ekonominės veiklos vykdytojo ekonomine ir finansine būkle, kaip tai suprantama atitinkamai pagal Direktyvos 58 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a ir b punktus, ši pareiga taip pat nepatenka į kandidato ar dalyvio techninių ir profesinių pajėgumų sąvoką, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 58 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punktą.

48. Teisingumo Teismas, įvertinęs Direktyvos 70 straipsnio nuostatas, Prejudiciniame sprendime konstatavo, kad Reglamento Nr. 1013/2006 3–6 straipsniuose nustatyta pareiga gauti išsiuntimo, tranzito ir paskirties valstybių kompetentingų institucijų leidimą yra susijusi su sutarties vykdymu. Ja siekiama nustatyti specialias sąlygas, kurios skirtos tam, kad būtų atsižvelgiama į su aplinkos apsauga susijusias paskatas, ir kurių reikia laikytis eksportuojant atliekas į kitą valstybę. Šis reikalavimas gali būti veiksmingai taikomas tik ekonominės veiklos vykdytojams, kurie ketina eksportuoti atliekas į kitą valstybę. Be to, nustatydama šią pareigą perkančioji organizacija įvykdo Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 2 dalies reikalavimus, pagal kuriuos valstybės narės imasi tinkamų priemonių siekdamos užtikrinti, kad vykdydami viešojo pirkimo sutartis ekonominės veiklos vykdytojai laikytųsi aplinkos srityje taikytinų pareigų, nustatytų Europos Sąjungoje teisėje.
49. Kasacinio teismo teisėjų kolegijos vertinimu, pirmiau nurodytas teisinis reguliavimas ir Teisingumo Teismo Prejudiciniame sprendime pateikti išaiškinimai suponuoja ieškovės kasaciniame skunde nurodytų argumentų, kad pareiga gauti, turėti ir pateikti leidimą vykdyti tarpvalstybinius atliekų vežimus, priešingai nei nusprendė teismai, priskirtina ne kvalifikacijos – tiekėjo teisės verstis atitinkama veikla – sričiai, o sutarties vykdymo reikalavimui, pagrįstam. Taigi šią bylą nagrinėję teismai netinkamai kvalifikavo ginčo Konkurso sąlygą Reglamento Nr. 1013/2006 atžvilgiu kaip reikalavimą pateikti dokumentą, būtiną kvalifikacijai pagrįsti.

Dėl sutarties vykdymo sąlygos taikymo viešojo pirkimo procedūrų metu

50. Konstatavus, kad kompetentingų institucijų leidimo pagal Reglamentą Nr. 1013/2006 gavimas yra susijęs su sutarties vykdymu, sprendina dėl perkančiosios organizacijos veiksmų teisėtumo, t. y. ar ji galėjo atmesti Konkurso dalyvio pasiūlymą vien dėl to, jog jį pateikdamas Konkurso dalyvis neįrodė, kad atitinka aptariamą sutarties vykdymo sąlygą.
51. Teisingumo Teismas Prejudiciniame sprendime nurodė, kad nors perkančioji organizacija iš principo turi nurodyti sutarties vykdymo sąlygą kvietime dalyvauti konkurse arba pirkimo dokumentuose, tokios nuorodos nepateikimas negali lemti sutarties sudarymo procedūros pažeidimo, jeigu nagrinėjamos sutarties vykdymo sąlyga aiškiai nustatyta Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose su sutartimi susijusią veiklą, ir išplaukia iš ekonominės veiklos vykdytojo pasirinkimo nevykdyti sutarties valstybės, kurioje yra perkančioji organizacija, teritorijoje.
52. Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad Reglamento Nr. 1013/2006 3 straipsnio 1 dalies a, b punktų, 4 straipsnio nuostatos suponuoja, jog konkurso dalyvis turi turėti išsamią informaciją apie atliekų kiekį ir sudėtį, vežimo maršrutą ir transporto priemones, kurios bus naudojamos šiam tikslui. Nors pagal Direktyvos 2014/24 58 straipsnį dalyvis, kad jam būtų leista dalyvauti viešojo pirkimo procedūroje, privalo įrodyti, kad pateikdamas savo pasiūlymą atitinka Direktyvos 58 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a–c punktuose išvardytus kokybinės atrankos kriterijus, vis dėlto jis gali laukti, kol su juo bus sudaryta sutartis, kad įrodytų, jog atitinka sutarties vykdymo sąlygas. Kokybinės atrankos kriterijai suteikia perkančiajai organizacijai galimybę leisti dalyvauti konkurse tik tiems ekonominės veiklos vykdytojams, kurių techniniai ir profesiniai pajėgumai, pagrįsti naujausia patirtimi, rodo, kad jie galės vykdyti nagrinėjamą sutartį, prireikus gaudami reikiamus leidimus ar transporto priemones. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad tai, jog dalyviai turi įvykdyti visas sutarties vykdymo sąlygas nuo pat jų pasiūlymo pateikimo, yra perteklinis reikalavimas, todėl gali atgrasyti šiuos ekonominės veiklos vykdytojus dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose, ir taip gali būti pažeisti Direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje užtikrinami proporcingumo ir skaidrumo principai.
53. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad reikalavimas pateikti leidimą vežti atliekas Pirkimo dokumentuose nebuvo tiesiogiai įtvirtintas, tokio reikalavimo taikymas buvo pagrįstas ginčo Konkurso sąlygos aiškinimu ir taikymu. Dėl to darytina išvada, kad perkančiosios organizacijos veiksmų neteisėtumas kyla ne dėl Pirkimo sąlygų formulavimo, o dėl jų taikymo.
54. Atsižvelgdama į tai, kad ieškovė iš Pirkimo procedūrų pašalinta vien dėl to, jog tiekėjų kvalifikacijos tikslinimo procedūros metu nepateikė perkančiosios organizacijos reikalauto pagal Reglamento Nr. 1013/2006 nuostatas išduoto leidimo vykdyti pavojingų atliekų pervežimą, vadovaudamasi Teisingumo Teismo Prejudiciniame sprendime pateiktais aktualių Direktyvos 2014/24 ir Reglamento Nr. 1013/2006 nuostatų išaiškinimais, kasacinio teismo teisėjų kolegija konstatuoja, kad nagrinėjamu atveju perkančioji organizacija nesilaikė iš viešųjų pirkimų teisinio reguliavimo išplaukiančio draudimo atmesti konkurso dalyvio pasiūlymą vien dėl to, kad šį pateikdamas jis neįrodė, jog atitinka sutarties vykdymo sąlygą.
55. Konstatuotas pažeidimas suponuoja pagrindą pripažinti nepagrįstomis teismų padarytas išvadas, jog ieškovė pagrįstai buvo pašalinta iš Pirkimo procedūrų.
56. Trečiasis asmuo UAB „Žalvaris“ rašytiniuose paaiškinimuose akcentuoja aplinkybes, susijusias su rizika, kad kompetentingos institucijos gali atsisakyti išduoti leidimą pagal Reglamentą Nr. 1013/2006, kad perkančioji organizacija, turėjusi pareigą įsitikinti, ar ieškovė ir jos partneriai turės galimybę operatyviai imtis darbų ir juos įvykdyti, galėjo spręsti, jog leidimo sutarties vykdymo metu ieškovė negaus, nes tokio leidimo ji negavo per šešis mėnesius. Tačiau teisėjų kolegija pažymi, kad teisškai reikšmingomis laikytinos aplinkybės, buvusios Pirkimo metu, o ne vėliau hipotetiškai susiklostysiančios jam pasibaigus.
57. Sutarties tinkamo vykdymo užtikrinimo saugikliai turėjo būti iš anksto teisėtai nustatyti Pirkimo sąlygose. Šiuo aspektu Teisingumo Teismas Prejudiciniame sprendime pažymėjo, kad, *pirma*, ginčo Konkurso sąlygos kvalifikavimas kaip sutarties įvykdymo sąlygos iš esmės nekenkia atliekų tvarkymo paslaugų sutarties vykdymui, *antra*, perkančioji organizacija galėjo apsisaugoti nuo sutarties neįvykdymo rizikos, apibrėždama atrankos kriterijus, galinčius sumažinti leidimo neišdavimo riziką, be kita ko, deramai įvertindama ankstesnę patirtį, susijusią su pavojingų atliekų vežimu.

Dėl Pirkimo laimėtojo atitikties Konkurso sąlygoms (kvalifikacijos reikalavimams)

58. Ieškovė 2019 m. liepos 12 d. ieškiniu prašė teismo panaikinti 2019 m. gegužės 21 d. atsakovo raštu įformintus sprendimus dėl pasiūlymų eilės ir laimėtojo paskelbimo bei sprendimo sudaryti sutartį su laimėtoju ir tuo pagrindu, kad laimėtojo pasiūlymas neatitiko Pirkimo sąlygų

kvalifikacijos reikalavimų.

59. Ginčo Konkurso sąlygų 23 punkte nustatyta, kad Pirkime dalyvaujantis tiekėjas turi atitikti šiame punkte nustatytus kvalifikacijos reikalavimus. Tiekėjo kvalifikacija turi būti įgyta iki pasiūlymo pateikimo termino pabaigos. Kvalifikacijos lentelėje, be kitų reikalavimų, nustatyta, kad: tiekėjas privalo turėti teisę verstis Pirkimo sutarčiai vykdyti reikalingą veiklą – turėti VĮ Registrų centro Juridinių asmenų registro išplėstinį išrašą ar kitą oficialų kompetentingos institucijos išduotą dokumentą, liudijantį teisę verstis veikla, kuri reikalinga pirkimo sutarčiai įvykdyti, – pavojingų atliekų tvarkymu (1 punktas); tiekėjas Techninėje specifikacijoje nurodytas atliekų tvarkymo veiklas turi būti įregistravęs Atliekų tvarkytojų valstybiniame registre ir turi turėti teisę tvarkyti Techninės specifikacijos 1 lentelėje nurodytas atliekas (2 punktas); tiekėjas turi teisę tvarkyti pavojingas atliekas, nurodytas Techninėje specifikacijoje (3 punktas); tiekėjui yra išduotas taršos integruotos prevencijos kontrolės (toliau – TIPK) leidimas arba taršos leidimas Pirkimo sąlygų Techninėje specifikacijoje nurodytų atliekų rūšims ir kiekiui (4 punktas). Kvalifikacijos lentelės 3 ir 4 punktuose nurodytus reikalavimus įrodantys dokumentai, kurie turi būti pateikti, – atitinkamai galiojančios pavojingų atliekų tvarkymo licencijos ir išduoto galiojančio TIPK arba taršos leidimo kopijos. Techninės specifikacijos 4 punkte nustatyta, kad paslaugos teikėjas privalo atitikti šiuos reikalavimus: turėti teisę verstis viešojo pirkimo sutarčiai įvykdyti reikalingą veiklą, turėti teisės aktais nustatytus reikiamus leidimus, licencijas, kvalifikacijas ir atitikti Pirkimo dokumentuose nustatytus kvalifikacijos reikalavimus.
60. Ieškovė įrodinėjo, kad UAB „Toksika“ turimas TIPK leidimas nesuteikia teisės tvarkyti atliekas kodu 16 01 10* vienu iš Techninėje specifikacijoje nurodytų (žymimų kodais (R1-R11) arba (D1–D7), D10) būdų – konkrečiai R10 būdu (apdorojimas žemėje, naudingas žemės ūkiui ar gerinantis aplinkos būklę).
61. Šią bylą nagrinėję teismai konstatavo, kad kompetentingos institucijos – Aplinkos apsaugos agentūros – UAB „Toksika“ išduotas TIPK leidimas suteikia teisę tvarkyti atliekas pagal atsakovo suformuluotas Konkurso sąlygas. Apeliacinės instancijos teismas skundžiamoje nutartyje konstatavo, kad pagal TIPK leidimą Nr. 44/T-Š.9-22/2016 atliekas kodu 16 10 01* UAB „Toksika“ turi teisę tvarkyti R10 būdu, taigvieikia teisėtai.
62. Nors ieškovė kasaciniame skunde kvestionuoja šią teismo išvadą, argumentuodama, kad Pirkimo laimėtojas neatitiko Pirkimo sąlygų 23 punkto lentelės 4 punkto ir Pirkimo sąlygų Techninės specifikacijos 4 punkto reikalavimų, teisėjų kolegija nusprendžia dėl šių argumentų (ne)pagrįstumo nepasisakyti, nes kasacinės bylos baigčiai (bylos išnagrinėjimo rezultatui), taip pat ir pačiai ieškovei tai neturi teisinės reikšmės dėl pirmiau šioje nutartyje padarytų išvadų. Nagrinėjamoje byloje jau konstatuota, kad ieškovė nepagrįstai buvo pašalinta iš Pirkimo procedūrų. Ieškovės kasaciniame skunde dėl šios šalių ginčo dalies nekeliami tokios svarbos klausimai, dėl kurių kasacinis teismas turėtų pasisakyti teisės aiškinimo vienodinimo ir plėtojimo kontekste.

Dėl bylos procesinės baigties

63. Apibendrinama teisėjų kolegija konstatuoja, kad teismai netinkamai vertino perkančiosios organizacijos veiksmus iš ieškovės reikalaujant pateikti leidimą pagal Reglamentą Nr. 1013/2006 vykdyti pavojingų atliekų tarpvalstybinį vežimą, tokį leidimą nepagrįstai kvalifikuodami kaip teisės verstis veikla įrodomąjį dokumentą, padarė neteisėtas išvadas, kad ieškovė pagrįstai buvo pašalinta iš Pirkimo procedūrų. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad dėl nurodytų priežasčių teismų procesiniai sprendimai turi būti panaikinti ir priimtinas naujas sprendimas – ieškovės reikalavimus tenkinti iš dalies.
64. Nagrinėjamos bylos atveju perkančiosios organizacijos sutartis su Konkurso laimėtojais sudaryta 2019 m. spalio 7 d., sutarties įvykdymo terminas jau yra pasibaigęs, trečiasis asmuo UAB „Žalvaris“ rašytiniuose paaiškinimuose nurodė, kad sutartis yra įvykdyta. Teisėjų kolegijos vertinimu, šios aplinkybės reiškia, kad nėra pagrindo tenkinti ieškovės reikalavimą panaikinti šios nutarties 2 punkte nurodytus perkančiosios organizacijos sprendimus, nes jų galiojimas pagal VPĮ jau yra pasibaigęs ir ginčo šalims nebesukelia padarinių. Atsakovo sprendimai dėl ieškovės pasiūlymo atmetimo, pasiūlymų eilės nustatymo, laimėtojo paskelbimo ir sutarties su laimėtoju sudarymo, įvertinus pirmiau nurodytas aplinkybes, pripažintini neteisėtais.
65. Nagrinėjamoje byloje taip pat sprendina dėl neteisėtų perkančiosios organizacijos veiksmų padarinių 2019 m. spalio 7 d. sutarčiai. Bylos faktinės aplinkybės ir jų vertinimas suponuoją *prielaidas* dėl perkančiosios organizacijos padarytų pažeidimų Pirkimo sutartį pripažinti neteisėta *ab initio* (nuo sudarymo momento), atsižvelgiant į tai, kad ieškovės Konkurse pasiūlyta kaina buvo mažiausia, o jos pasiūlymas neteisėtai buvo atmetas tik nepateikto specialaus leidimo vežti atliekas pagrindu.
66. Pagal VPĮ 106 straipsnio 2 dalies nuostatas teismas gali nepripažinti pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties negaliojančia ir taikyti alternatyvias sankcijas pagal šio straipsnio 3 dalį, nors pirkimo sutartis ar preliminarioji sutartis buvo sudaryta neteisėtai pagal šio įstatymo 105 straipsnio 1 dalies nuostatas, jeigu dėl viešojo intereso, įskaitant su pirkimo sutartimi ar preliminarąja sutartimi nesusijusius ekonominius interesus, dėl kurių pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties pripažinimas negaliojančia turėtų neproporcingų pasekmių, būtina išsaugoti pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties pasekmes. Tiesiogiai su pirkimo sutartimi ar preliminarąja sutartimi susiję ekonominiai interesai apima, *inter alia*, išlaidas, susidariusias dėl vėlavimo vykdyti pirkimo sutartį, naujos pirkimo procedūros pradėjimo, pirkimo sutartį vykdančio tiekėjo pakeitimo, teisinių pareigų, kurios atsirado pripažinus pirkimo sutartį ar preliminarąją sutartį negaliojančia.
67. Atsižvelgdama į tai, kad pirkimo sutartis sudaryta dėl pavojingų atliekų sutvarkymo paslaugų, kad atliekų sutvarkymas – tai prioritentinė, viešąjį interesą (išvengti aplinkos užterštumo) užtikrinanti sritis (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 25 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-340/2013](#)), kolegija nusprendžia, jog yra viešojo intereso nulemtas būtinumas pirkimo sutartį ne pripažinti negaliojančia, o taikyti VPĮ 106 straipsnio nuostatas – išsaugoti neteisėtai sudarytą pirkimo sutartį ir perkančiajai organizacijai skirti vieną iš galimų alternatyvių sankcijų – baudą (VPĮ 106 straipsnio 3 dalies 2 punktas).
68. VPĮ 106 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teismo skiriamos alternatyvios sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Teismas taiko šias alternatyvias sankcijas: 1) pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties trukmės sutrumpinimą; 2) perkančiajai organizacijai skiriamą baudą. Bauda skiriama ne didesnė negu 10 procentų pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties vertės. Pagal nurodyto straipsnio 4 dalį teismas, skirdamas alternatyvias sankcijas, turi atsižvelgti į visus reikšmingus aspektus, įskaitant pažeidimo rimtumą, perkančiosios

organizacijos elgesį. Teismo skirta alternatyvi sankcija, įskaitant perkančiajai organizacijai skirtos baudos dydį, turi būti motyvuojama teismo sprendime.

69. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad teismo skiriamos baudos dydis (santykinis ir nominalus), *pirma*, bet kokių atveju turi atitikti įstatyme įtvirtintus bendruosius veiksmingumo, proporcingumo ir atgrasomumo tikslus, *antra*, turi būti individualizuotas ir motyvuotas, kita vertus, *trečia*, perkančiajai organizacijai neturi būti sunkiai įvykdomas ir (ar) tapti bausmės priemone. Siekiant nurodytų tikslų, perkančiosioms organizacijoms alternatyvios sankcijos – baudos skiriamos net ir tais atvejais, kai procesinio sprendimo priėmimo metu neteisėtai sudaryta viešojo pirkimo sutartis jau būna įvykdyta (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 14 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-7-23-248/2017](#) 89 punktą, 92 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
70. Įvertinusi perkančiosios organizacijos padaryto Pirkimo procedūrų pažeidimo pobūdį, atsižvelgdama į nagrinėjamą atvejų susiklosčiusią išskirtinę situaciją – tai, kad atsakovą galimai suklaidino teisinis reguliavimas, nes iki Teisingumo Teismo Prejudicinio sprendimo priėmimo nebuvo visiškai aišku, kaip kvalifikuotinas perkančiosios organizacijos reikalavimas pateikti leidimą pagal Reglamentą Nr. 1013/2006, kuriame Pirkimo procedūrų etape toks reikalavimas galėjo būti reiškiamas, taip pat atsižvelgdama į pirkimo sutarties vertę (1 412 675 Eur (su PVM)), teisėjų kolegija nusprendžia perkančiajai organizacijai skirti 15 000 Eur baudą (apie 1,06 proc. ginčo sutarties vertės).
71. Teisėjų kolegijos vertinimu, toks baudos dydis laikytinas proporcingu ir atgrasančiu bei skatinančiu laikytis draudimo atmesti konkurso dalyvio pasiūlymą vien dėl to, kad ši pateikdamas jis neįrodė, jog atitinka atitinkamos sutarties vykdymo sąlygą. Nurodyta suma priteistina valstybei.

Dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo

72. Pagal [CPK 93 straipsnio](#) 5 dalį, jeigu apeliacinės instancijos teismas ar kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą ([CPK 93 straipsnio](#) 1 dalis).
73. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į šios bylos išnagrinėjimo rezultatą (pripažinta, kad ieškovės pozicija buvo pagrįsta), nusprendžia pakeisti bylinėjimosi išlaidų, šalių patirtų bylą nagrinėjant pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose, paskirstymą.
74. Kasacinio teismo jurisprudencijoje išaiškinta, kad kai ieškovė savo interesus gina prieš du procesinius varžovus (paprastai prieš perkančiąją organizaciją ir viešojo pirkimo laimėtoją), nustačius pastarųjų bylos šalių argumentų nepagrįstumą, yra teisinga iš jų lygiomis dalimis priteisti ieškovės patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ([CPK 93 straipsnio](#) 4 dalis) (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 31 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-398-469/2018](#) 51 punktą; 2020 m. lapkričio 11 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-272-378/2020](#) 201, 202 punktus).
75. Ieškovė pateikė įrodymus, pagrindžiančius pirmosios instancijos teisme patirtas bylinėjimosi išlaidas – 11 258,75 Eur (už ieškinius sumokėjo 7538 Eur žyminio mokesčio bei turėjo 3720,75 Eur su PVM išlaidų advokato pagalbai). Už apeliacinį skundą ieškovė sumokėjo 3750 Eur žyminio mokesčio, taip pat nurodė, kad už apeliacinio skundo parengimą turėjo 1308,62 Eur su PVM išlaidų, tačiau pateikė tik sąskaitą, o šios sumos apmokėjimą patvirtinančio dokumento nepateikė ([CPK 98 straipsnio](#) 1 dalis). Ieškovės patirtos išlaidos advokato pagalbai apmokėti bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme atitinka Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio (toliau – Rekomendacijos) nuostatas (7, 8.2, 8.3, 8.10, 8.11, 8.15, 8.16 punktai). Pirmiau nurodytų ir tinkamai pagrįstų išlaidų atlyginimas 15 008,75 Eur (11 258,75 Eur + 3750 Eur) ieškovei priteistinas lygiomis dalimis po 7504,38 Eur iš atsakovo ir trečiojo asmens UAB „Žalvaris“, šios bylos nagrinėjimo metu buvusių vienoje – tuo pačiu rezultatu suinteresuotų bylos dalyvių – pusėje, prieš kurių išsakytus argumentus gynėsi ieškovė ([CPK 93 straipsnio](#) 4 dalis).
76. Už kasacinį skundą ieškovė sumokėjo 3750 Eur žyminio mokesčio. Šių išlaidų atlyginimas ieškovei priteistinas lygiomis dalimis po 1875 Eur iš atsakovo ir trečiojo asmens UAB „Žalvaris“. Kitas išlaidas patvirtinančių įrodymų ieškovė nepateikė.
77. Kasacinis teismas patyrė 11,50 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 8 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Šių išlaidų atlyginimas valstybei priteistinas lygiomis dalimis po 5,75 Eur iš atsakovo ir trečiojo asmens UAB „Žalvaris“.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 4 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2019 m. gruodžio 18 d. nutartį ir Vilniaus apygardos teismo 2019 m. spalio 2 d. sprendimą panaikinti ir priimti naują sprendimą – ieškovės ieškinius tenkinti iš dalies.

Pripažinti neteisėtai atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2019 m. gegužės 21 d. raštu Nr. (4)-AD5-9013 įformintą sprendimą dėl ieškovės UAB „Sanresa“ pasiūlymo atmetimo ir 2019 m. gegužės 21 d. raštu Nr. (4)-AD5-9014 įformintą sprendimą dėl pasiūlymų eilės nustatymo, laimėtojo paskelbimo, sutarties su laimėtoju sudarymo.

Skirti atsakovui Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos (j. a. k. 304766622) 15 000 (penkiolika tūkstančių) Eur baudą, mokėtiną į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą.

Priteisti ieškovei UAB „Sanresa“ (j. a. k. 304555372) iš atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (j. a. k. 304766622) ir trečiojo asmens UAB „Žalvaris“ (j. a. k. 120504795) bylinėjimosi išlaidų, patirtų bylą nagrinėjant pirmosios ir apeliacinės

instancijos teismuose, atlyginimą lygiomis dalimis po 7504,38 Eur (septynis tūkstančius penkis šimtus keturis Eur 38 ct).

Priteisti ieškovei UAB „Sanresa“ (j. a. k. 304555372) iš atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (j. a. k. 304766622) ir trečiojo asmens UAB „Žalvaris“ (j. a. k. 120504795) bylinėjimosi išlaidų, patirtų bylą nagrinėjant kasaciniame teisme, atlyginimą lygiomis dalimis po 1875 (vieną tūkstantį aštuonis šimtus septyniasdešimt penkis) Eur.

Priteisti valstybei iš atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (j. a. k. 304766622) ir trečiojo asmens UAB „Žalvaris“ (j. a. k. 120504795) išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginimą lygiomis dalimis po 5,75 Eur (penkis Eur 75 ct). Valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Sigita Rudėnaitė

Gediminas Sagatys

Dalia Vasarienė